

ikke var i Stand til at dække sine Udgifter, vilde der neppe kunne være Betænkelighed for Kommunalbestyrelsen ved at anbefale den indført; thi Frygten for at de anførte Skatteforandringer derved skulde lide en Hensygnen, vilde da svækkes. — Om en progressiv Indkomstskat ellers i Almindelighed kunde være at anbefale, saa maatte den dog af nærliggende Grunde anses forkastelig for København.

Til Diskussionen om Huslejeskatten.

Af Marcus Rubin.*)

Hvis Loven om en Huslejeskat affattes saaledes, som Magistraten har forelagt den, i Forbindelse med de Ændringer, skarpt udførte, som ere antydede i Magistratsforslaget, er jeg en Tilhænger af den. Magistraten vil give 200 Kr. fri over hele Linjen. Tilføjer man hertil en Lempelse for Familjeforsørgere af den Størrelse, der har været paa Omtale, kan man gaa ud fra, at Familjeforsørgerne gennemsnitlig ville faa yderligere ca. 100 Kr. fri. Dette vil sige, at Ingen, der bebor en Et- eller Toværelseslejlighed, og ingen Familjeforsørger, der bebor en Treværelseslejlighed (uden Tyendeværelse), vil komme til at betale Skat.

Naar det er blevet sagt, at en saadan Huslejeskat er en daarlig Skat, fordi den rammer et godt Forbrug,

*) Disse Bemærkninger ere en videre Udførelse af mine Udtalelser under Diskussionen om Huslejeskatten i Nationaløk. For-
ening. M. R.

ikke var i Stand til at dække sine Udgifter, vilde der neppe kunne være Betænkelighed for Kommunalbestyrelsen ved at anbefale den indført; thi Frygten for at de anførte Skatteforandringer derved skulde lide en Hensygnen, vilde da svækkes. — Om en progressiv Indkomstskat ellers i Almindelighed kunde være at anbefale, saa maatte den dog af nærliggende Grunde anses forkastelig for København.

Til Diskussionen om Huslejeskatten.

Af Marcus Rubin.*)

Hvis Loven om en Huslejeskat affattes saaledes, som Magistraten har forelagt den, i Forbindelse med de Ændringer, skarpt udførte, som ere antydede i Magistratsforslaget, er jeg en Tilhænger af den. Magistraten vil give 200 Kr. fri over hele Linjen. Tilføjer man hertil en Lempelse for Familjeforsørgere af den Størrelse, der har været paa Omtale, kan man gaa ud fra, at Familjeforsørgerne gennemsnitlig ville faa yderligere ca. 100 Kr. fri. Dette vil sige, at Ingen, der bebor en Et- eller Toværelseslejlighed, og ingen Familjeforsørger, der bebor en Treværelseslejlighed (uden Tyendeværelse), vil komme til at betale Skat.

Naar det er blevet sagt, at en saadan Huslejeskat er en daarlig Skat, fordi den rammer et godt Forbrug,

*) Disse Bemærkninger ere en videre Udførelse af mine Udtalelser under Diskussionen om Huslejeskatten i Nationaløk. For-
ening. M. R.

medens f. Ex. Spirituosa- og Tobaksskatter ere gode Skatter, fordi de ramme skadelige Forbrug, holder dette næppe Stik. Hvad enten Spirituosa- og Tobaksskatter ramme gavnlige eller skadelige Forbrug, saa ramme de — navnlig for de førstes Vedkommende — hovedsagelig de ubemidlede Klasser. Det er ikke muligt her at gøre en Sondring mellem maadeholdent og umaadeholdent Forbrug, Alt rammes af Skatten, og de ubemidlede Samfundsklasser komme derved uvægerligt til at betale Broderparten af den. Men en Huslejeskat, hvor et anstændigt og ordentligt Forbrug, nemlig op til en Treværelseslejlighed for Familjeforsørgeren, ikke beskattes, rammer ikke de brede Lag. Der er derfor heller ingen Grund for den københavnske Arbejderstand til at blive forbitret paa denne Skat, thi Arbejderne ville ikke komme til at betale en Øre til den.

Naar 200 Kr. gives fri for Alle, 300 Kr. gennemsnitlig for Familjeforsørgeren, saa beskattes altsaa kun, hvad man derudover forbruger af Husrum (her foreløbig bortset fra Næringer). Dette er intet Luxusforbrug, men heller intet strængt Nødvendighedsforbrug, det er forsaa-vidt, ogsaa theoretisk set, et godt Skatteobjekt. Men idet 300 Kr. fradrages for Familjeforsørgere over hele Linjen, fordeler Skatten sig tilmed retfærdigt. Forholdet er nemlig det, at for samtlige Indkomster op indtil 15000 Kr. — og det svarer til 98 pCt. af Københavns Skatteydere, hvortil altsaa endda kommer alle de Familjeforsørgere, der overhovedet ikke ere satte i Skat — vil en Huslejeskat med 300 Kr.s Fradrag for Familjeforsørgere blive = en *progressiv Indkomstskat*. Thi for Indtægter under 1500 Kr. — og endog af Skatteyderne (endsige af samtlige Borgere) udgør Gruppen

med under 1500 Kr. i Indkomst 64 pCt. — vil Huslejen, naar de 300 Kr. fradrages, reduceres til 0. For en Indtægt paa 1500 Kr. vil, selv om Lejen sættes til det forholdsvis betydelige Beløb af 330 Kr., Huslejen kun udgøre 2 pCt. af Indkomsten, og herfra vil den stige til omtrent 9 pCt. for Indkomster paa 2700 til 2900 Kr. inclusive. (Naar man f. E. af en Indkomst paa 2700 Kr. anvender $\frac{1}{5}$, 540 Kr., til sin Husleje, vil den reducerede Husleje, 240 Kr., udgøre 8,9 pCt. af Indkomsten). Fra 3000 Kr. til under 15,000 Kr. Indkomst vil Huslejen komme til at udgøre ca. 10 pCt. af Indkomsten. Thi regner man, at en Familjeforsørger med en Indkomst paa 3000 Kr. vil give 600 Kr. i Husleje, paa 9000 Kr.: 1200 Kr. og paa 12000 Kr.: 1500 Kr. i Husleje — og dette turde være gode og normale Exempler — saa ville altsaa henholdsvis 300 900 og 1200 Kr. blive beskattede eller overalt 10 pCt. af Indkomsten.

Tænke vi os nu endog en 5 pCt. Huslejeskat, kommer altsaa denne for det første ikke til at ramme Indkomster paa under 1500 Kr. Dernæst vil Indkomsten paa de 1500 Kr. (med 330 Kr.s Husleje), der fik 30 Kr. af sin Husleje beskattet, komme til at betale 150 Øre i Skat eller 1 pro mille af Indkomsten. Indkomsten paa de 2700 Kr., der fik 240 Kr. af sin Husleje beskattet, vil komme til at betale 12 Kr. i Skat eller knapt $4\frac{1}{2}$ pro mille af Indkomsten. Fra 3000 til under 15000 bliver Skatten overalt = 5 pro mille af Indkomsten, thi i de ovennævnte Exempler udgjorde den reducerede Husleje for Indkomster paa 3000, 9000 og 12000 Kr., henholdsvis 300, 900 og 1200 Kr., og

5 pCt. heraf bliver 15, 45 og 60 Kr. eller 5 pro mille af Indkomsten.

Heraf fremgaar det, at Antagelsen om, at Beboelseskatten virker uretfærdigt, fordi man anvender en saa meget mindre Del af sin Indkomst til Husleje, jo større Indkomsten er, falder bort, naar 300 Kr. fradrages over alt, paa Grund af, at et og samme Beløb, trukket fra over hele Linjen, giver en saa meget mindre Lettelse, jo højere man kommer op. Dette ensartede Fradrag skaber ikke blot en proportional, men en progressiv Skat. Det fremgaar endvidere heraf, at saasnart Beboelseskatten er under 5 pCt., vil den under ingen Forhold komme til at svare til $\frac{1}{2}$ pCt. Forøgelse i Skatten paa Indkomst, og at den vil betyde en saa meget mindre Forøgelse, jo længere vi komme ned. (Sammenlignes Forholdet med den nu bestaaende Indkomstskat, se vi, at da 1600 Kr. betale Skat af 1200 Kr., vil en Forøgelse i Indkomstskatten med $\frac{1}{2}$ pCt., give en Skatteforøgelse af 6 Kr. Men selv om en Familjeforsørger med 1600 Kr. i Indkomst giver det usandsynligt høje Beløb af 340 Kr. for sin Beboelse, og selv om Huslejeskatten sættes til 5 pCt., vil han dog kun komme til at betale 2 Kr. i Skat eller $\frac{1}{3}$ af, hvad $\frac{1}{2}$ pCt. Indkomstskat kræver af ham).

Kun paa ét Punkt kommer en Anomali frem. Det er for Indkomster paa ca. 15000 Kr. og derover. Her vil Huslejen, efter Fradraget af de 300 Kr., i Reglen komme til at udgøre under $\frac{1}{10}$ af Indkomsten, men skulde jo, hvis den progressive Skat fortsattes, netop udgøre over $\frac{1}{10}$. Det hele Antal Personer, her er Tale om, er imidlertid 850, ca. 2 pCt. af samtlige Skatteydere, beboende godt 1 pCt. af de københavnske

Beboelseslejligheder. Man kunde naturligvis udlige Forholdet ved at sætte Husleje procenten op; men der maatte da altid anvendes et vanskeligt Skøn med Hensyn til den rette Graduering af denne Forøgelse i Procenten. Et Misforhold af Betydning vil i Virkeligheden ogsaa først komme frem ved de to Hundrede Skatteydere, der have over 35000 Kr. i Indtægt, thi indtil da vil Huslejen, inclusive de 300 Kr., gennemgaaende udgøre ca. $\frac{1}{10}$ af Indkomsten. Skal der allerede være en Anomali ved en Skat, maa den selvfølgelig ogsaa hellere gælde de faa Hundreder opefter, end de mange Tusinder nedefter, og er Forholdet det, at Sagen ingen stor fiskal Rolle spiller — hvad man ved en kalkulatorisk Opgørelse hurtigt vil finde er Tilfældet — kan man med Hensyn til Retfærdighedskravet trøste sig med, at selv en progressiv Beskatning aldrig rammer de rigeste faa Hundreder i Forhold til deres Evne; thi Afsavnet kommer dog ikke til at staa i samme Forhold til Indkomsten som hos de øvrige Skatteydere. Bortses der altsaa fra én Procent af Ihændehaverne af københavnske Beboelseslejligheder — de højeste Skatteydere, der blive for gunstigt stillede — vil Huslejeskatten for alle Andre enten ingen ny Byrde blive eller virke som en samtidig lempelig og ligelig Skat.

Som ren og skær Forbrugsskat paa Boligen anser jeg derfor en Huslejeskat som den her fremstillede for en fuldt ud brugelig Skat. Alvorlige Betænkeligheder komme først op overfor de Næringsdrivende. Den gamle Næringssskat beroede bl. a. paa den Opfattelse, at Byens Næringsdrivende nød særlig Beskyttelse (overfor Landet), at endvidere en stor Del af Byens Udgifter skete direkte til Næringsens Opretholdelse, og at endelig

de Næringsdrivende vare de egentlige Borgere, der bare Byen, gjorde den til By (Handelsby, Havneby, Industriby etc.), det Sted, hvor Landboerne maatte hen for at købe deres Varer, og hvorigennem Omsætningen med Udlandet foregik — et Forhold, der ikke forandredes, fordi de Næringsdrivende ovenikøbet fik Embedsfolk m. fl. til Kunder. Af disse Grunde skulde de næringsdrivende Borgere ogsaa i væsentlig Grad bære Byens Skatter og Tynge. Er nu denne Opfattelse end i Kraft af Tidernes Medfør i mange Henseender bleven forældet, saa vil det dog let ses, at den ikke ganske mangler Tilknætningspunkter til Forholdene den Dag idag. Alligevel, som Grundlag for Paalæggelse af en ny Næringskat er dette Synspunkt for ensidigt, navnlig hvis denne Næringskat i Øjeblikket skulde ramme særlig haardt og uligeartet. Er dette nu Tilfældet med en Huslejeskat?

At de Næringsdrivende paa Forhaand helst ville være fri for at betale Skat af deres Lokaler, er forstaaeligt nok; det er altid det sikreste, ikke at give Pengene ud. Men ved nærmere Overvejelse vil det vise sig, at de ad to Veje have Chance for, i alt Fald delvis at blive fri for Skatten. Først ved, at den i visse Tilfælde fordeler sig mellem Ejer og Lejer. I de Stads-kvarterer, hvor der er Grundmonopol, og hvor selve Butikerne ere monopoliserede Varer, vil Skatten nærmest blive en Beskatning af Stigningen i Grundenes Værdi. Set saaledes bliver Huslejeskatten et Led i den fra mangfoldige Sider ønskede Reform af Skatterne paa faste Ejendomme, og endda det Led, Alle have været enige om at prise. I det hele taget er det vanskeligt at se, hvordan Nogen, der holder paa en ny eller en

forøget Beskatning af de faste Ejendomme, kan indvende noget mod Huslejeskatten, der jo netop rammer i Forhold til Husets Værdi, maalt gennem dets Provenu. Hvordan den almindelige Beboelsesskat i Længden vil fordele sig mellem Ejer og Lejer, skal jeg her ikke komme ind paa, men at Butiksskatten i en stor Del Tilfælde ikke helt falder paa Butikslejeren, er der ingen Tvivl om. Men dernæst ville de Næringsdrivende under visse Forhold kunne vælte Skatten over paa den almindelige Befolkning, hele Publikum, ganske som de lægge alle andre Forretningsomkostninger over paa Publikum, gennem Varepriserne. Og vil man sige, at der døg blive mangfoldige Tilfælde tilbage, navnlig i de nye Dele af Byen, hvor Butiksskatten ikke fordeles mellem Ejer og Lejer, men kun falder paa denne sidste, og hvor samtidig Konkurrencen medfører en Underbyden saa stor, at ingen Del af Skatten kan overvæltet paa Publikum, ja saa er dertil at svare, at det jo er et Moment, Enhver, der vil nedsætte sig som Forretningsdrivende, fremtidig kan tage i Betragtning. Han gør et Overslag over Udgifterne; til disse høre for visse Forretninger særlig dyre Lokaler (i Forhold til Omsætningen og Fortjensesten). Spørgsmaalet er da, om Omsætningen kan dække Lejen — fremtidig inclusive Skatten —, om det i det hele kan betale sig for den Paagældende at etablere sig. Skulde Overslaget afholde endel fra at nedsætte sig, ja saa var det værste, der kunde ske, at vi i Fremtiden fik forholdsvis noget færre Detailister, hvad der imidlertid for selve Detailhandelen, for de Næringsdrivende og for Samfundet som Helhed ogsaa vilde medføre betydelige Fordele. Imidlertid hjælper denne Betragtning ganske vist ikke paa den Kreds af Detail-

ister, Byen alt er forsynet med, hvoraf adskillige altsaa maaske vilde komme til definitivt at udrede den væsentligste Del af Skatten selv.

For hele denne Detailiststimmel vil Skatten være et uforudset Slag. Herimod er det ikke nok at gøre gældende, at disse Næringsdrivende i Reglen ere dem, der slippe lettest gennem Indkomstskatten. Man maa gøre Lempelser i selve Huslejeskatten. At skulle træffe Afgørelse herom i hvert enkelt konkret Tilfælde er dels meget vidtløftigt, dels lidet retsligt betryggende. Rimeligst er det derfor — for hellere at tage for meget end for lidt med — at træffe Bestemmelser gældende for Alle, og da vel nærmest ved at sætte et bestemt Forhold mellem Husleje- og Indkomstskat. Det tør siges med nogenlunde Sikkerhed, at indførte man en Bestemmelse om, at Ingen, der bor i København, kunde komme til at betale Skat af den Del af Huslejen, der oversteg f. Ex. Halvdelen af hans Indkomst, eller betale en Huslejeskat, f. Ex. større end to Tredjedele af hans Indkomstskat, vilde herved enhver Haardhed være ude af Loven for de Næringsdrivende. Rettest burde maaske endda disse Bestemmelser være tidsbegrænsede, men da det næppe er gørligt at finde en retfærdig Tidsgrænse, maa man vistnok give dem uden Forbehold. Da de Næringsdrivende er den Samfundsklasse, Indkomstskatten vanskeligst faar Ram paa, ville de ganske vist ved en saadan Forholdsbestemmelse tjene dobbelt ved at komme læmpeligt fra Indkomstskatten, men paa den anden Side kan det ogsaa føre til, at de i højere Grad end nu komme til at gøre sig selv og det Offentlige klar over deres Indkomster. — At endelig ved en Lov som den foreliggende de Udenbysboendes og juridiske Per-

soners Forretningslokaler helt beskattes, vil jo ovenikøbet være en Vinding for de københavnske Næringsdrivende, samtidig med, at det aabenbart taler til Gunst for Skatten som Helhed.

Det forekommer mig altsaa, at der alt i alt lader sig sige meget til Gunst for denne Skat. Til dens Ugunst taler, at der ideelt set kan tænkes bedre Skatter, og at den — som enhver Skat — betyder Penge ud af Borgernes Lommer. Man maa i hvert Fald ønske Magistratens Lovforslag ændret, saaledes som Magistraten selv har antydnet, og Borgerrepræsentationen skarpere accentueret det, om end Lempelserne naturligvis ikke tør blive saa store, at der intet Skatteobjekt bliver tilbage, eller at Skatteprocenten maa blive saa høj, at endog et Tilslag til den nuværende Indkomstskat blev at foretrække. Men med Ændringer af den Art og omtrent i det Omfang, som her er antydnet, vil Loven som sagt, efter min Anskuelse, kunne blive en efter Omstændighederne acceptabel københavnsk Skattelov.
